

Biyçeşitlilik Kaybının Önlenmesi ve İklim Değişikliği ile Mücadele İçin “Küresel Doğa Anlaşması”

Günümüzde birçok bilim insanı, kitlesel bir yok oluş yaşandığını ve geçmişteki kitlesel yok oluşların aksine, bu seferkinin doğal ekosistemi bozan ve dünyanın iklimini değiştiren insan eylemlerinden kaynaklandığını düşünüyor. Koruma biyoloğu ve stratejisti Eric Dinerstein liderliğinde yürütülen “Doğa İçin Küresel Bir Anlaşma” başlıklı çalışma, insan neslinin tükenmesini önlemek ve iklim değişikliğini azaltmak için bir yol haritası ortaya koyuyor. Araştırmada her biri benzersiz türler ile ekosistemler içeren ve iklim değişikliğini engellemede tamamlayıcı roller oynayan, bin kadar kara ve deniz “ekolojik bölge” haritası kullanılmıştır.

“Doğa İçin Küresel Bir Anlaşma” çalışmasında, değişken bir borsadaki yatırım fonları gibi etkileşen ve kendi kendini düzenleyen organizma ağlarını içeren biyoloçeşitlilik alanlarının koruma miktarlarını, yerlerini ve koruma türleri belirlenmiştir. Çalışma, iklim değişikliği müzakerelerinin sonucunda ortaya çıkan Paris Anlaşmasına benzer şekilde, hükümetlerin planlama sürecinde kullanabilecekleri bir rehber olarak tasarlandı.

Konu üzerinde çalışan grup, Paris Anlaşmasının hedeflerinin biyçeşitliliği kurtarmadan gerçekleştirilemeyeceğine inanıyor. Bunun gerekçesi ise sera gazı emisyonlarını azaltmanın ve gazları atmosferden uzaklaştırmanın en mantıklı yolunun karbonu doğal ekosistemlerde depolamak olduğuna dair inançları. Bu noktada Paris Anlaşmasının tamamlayıcı bir biyçeşitlilik planı olmadan, milyonlarca yıl önce gelişen ve biriken türlerin zenginliğini kaybedebileceğimiz bir süreç olacağı düşünülüyor.

Küresel Doğa Anlaşmasının hayata geçirilmesi oldukça yüksek maliyetli bir iştir. Arazi ve deniz koruma için yılda 100 milyar ABD doları tutarında bir bütçe gerekmektedir. Ayrıca, ilerlemeyi değerlendirmek, izlemek ve biyçeşitlilik tasarrufu eylemlerini test etmek üzere yeni teknolojilere ihtiyaç vardır. Gezegendeki değişen yaşam durumu hakkında gerçek zamanlı bilgi üretmek için hedef ekosistemleri ve türleri analiz edebilen teknolojiyi içeren temel bileşenler hala eksiktir. Ancak iyi haber şu ki, bu tür bir küresel doğa izleme programının hızla ölçeklendirilebileceği düşünülmektedir ve dünyanın biyolojik çeşitliliğinin değeri, onu kurtarmak için gereken maliyet ve çabadan çok daha yüksektir.

Biyçeşitliliği Koruma Aracı Olarak Sürdürülebilir Tarım

Pek çok ülkede marketlerde satılan paketlenmiş ürünlerin %50'sinden fazlası palm yağı içermekte ve dünyada en çok üretilen bitkisel yağ olan palm yağına talebin daha da artması bekleniyor. 1980-2014 arasında palm yağı üretimi 15 kat artış göstererek 70 milyon tona ulaştı. Palm yağı birçok Asya ve Afrika ülkesinde yemeklik yağ olarak kullanılmanın dışında küresel olarak gıda ve kozmetik ürünleri de dahil olmak üzere çeşitli ürünlerde, hayvan yemlerinde ve biyoyakıt olarak da kullanılıyor. Birçok az gelişmiş ülke, palm yağından önemli bir gelir sağlayarak ekonomik olarak kalkınıyor.

Artan talep ile birlikte daha fazla palm yağı üretebilmek için daha fazla üretim alanı gerekiyor. Palmiyeler genellikle biyolojik çeşitlilik açısından çok zengin olan tropikal bölgelerde yetiştiğinden Asya ve Orta ve Güney Amerika'nın bazı bölgelerindeki doğal yaşam alanları üzerinde biyçeşitlilik kaybına yol açıyor. Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN), palm yağı üretim alanlarının genişlemesinin, tehdit altındaki memelilerin %54'ünü ve küresel olarak tehdit altındaki kuşların %64'ünü etkileyebileceğini tahmin ediyor.

Günümüzde palm yağına ek olarak satılan kakao, kahve veya soya gibi tarımsal ürünlerin de biyçeşitlilik kaybına etkisi endişe verici düzeydedir. Küresel tüketim alışkanlıkları, nüfus artışı ve tüketici yaşam tarzlarındaki değişimler, bu ürünlerin üretildiği bölgelerdeki biyçeşitliliği ve insan geçimini doğrudan etkiliyor.

Bugün, tarımsal emtia ticaretini değer zinciri boyunca daha sürdürülebilir kılmak isteyen birçok girişim ortaya çıktı. Birleşmiş Milletler Çevre Dünyası Koruma İzleme Merkezi (UNEP-WCMC) diğer birçok ortakla birlikte, kanıta dayalı politikalar oluşturarak sürdürülebilir ticareti geliştirmek, biyçeşitlilik kaybını en aza indirirken üretici ülkelerin kalkınmasına fayda sağlamak için yeni bir beş yıllık proje başlatmak üzere ortaklıklar kurmaya başladı. Bu kapsamda, BM Çevre ve Ticaret Merkezi, 15'ten fazla ülkeden ortaklarla birlikte çok paydaşlı bir projede ortak çalışmalar yürütecek. Proje ile politikaya uygun araştırmalar yapan ekipler desteklenecek, hurma yağı, kahve, kakao ve soya gibi ticari mallarla, yaban hayatı ve yabani et gibi küresel ticaretle bağlantılı geçim kaynaklarını ve biyolojik çeşitliliği korumaya yönelik çözümlere katkıda bulunulacak.

<https://www.unenvironment.org>